

På jakt efter spåren i St Petersburg

Kårböle Gille anordnade en resa till St Petersburg i slutet av september. En aktiv grupp med 18 deltagare gav sig iväg. Vi startade med Allegrotåget från Helsingfors en fredag kl 16. De besvärliga passformaliteter som vi har upplevt tidigare förekom inte på tåget, där allting sköttes under färden. Viborg passerade vi snabbt fastän den staden säkert är värt ett besök. Redan kl 19.30 befann vi oss på Finlandsstationen i St Petersburg och avhämtades av hotellets buss. Sokshotellet på Vasilijön var vår hemvist för några dagar.

Ett av våra huvudmål var fornlämningarna av den svenska medeltida staden Nyen och dess befästning Nyenskans. På 1600-talet gav Gustav II Adolf order om att bygga staden och befästningen invid Nevan och dess biflod Okhta (Svartå). Vi fick en utomordentlig presentation av professor Petr Sorokin, som hade lett utgrävningarna vid Nyen. Den ryska gasjätten Gazprom hade nämligen förvärvat området och ville bygga sitt huvudkontor i en 400 m hög skyskrapa. Området har dock varit på UNESCOs lista över världskulturarv sedan 1991 och projektet måste avskrivas år 2010. Vid utgrävningarna kunde man finna befästningen och staden, bl.a. den svenska Katarina församlingens första kyrka. I dag är området kringgärdat av ett tätt plåtstaket, men utanför det finns ett minnesmärke över befästningen, som vi kunde besöka. Där finns sex kanoner från 1600-talet, som man dykt upp ur Nevan. Peter den store tvingade år 1703 svenskarna att lämna området. Därefter grundade han St Petersburg på ett invid liggande område. Eftersom området officiellt avträdde först vid fredfördraget i Nystad 1721, grundade alltså Peter den store sin nya huvudstad på svensk mark!

Kanonerna vid befästningen Nyenskans minnesmärke

Vi fick sakkunnig guidning av YLE-redaktören Anders Mård, som bor i St Petersburg. Han kunde berätta om var många kända finländare och svenskar hade bott i staden. Kända namn är Mannerheim, Tillander och Nobel som alla bodde i närheten av huvudgatan Nevski Prospekt. Den finska Maria församlingens kyrka har blivit väl renoverad efter att under sovjettiden ha fungerat som sädesmagasin. I dag tjänar kyrkan den ingermanländska församlingen. Då jag sökte i församlingens digitala arkiv kunde jag se att min farmor

Maria Lovisa var född, konfirmerad och gift i denna församling! Min farfar Karl Oskar som fick sin yrkeslära i staden mellan åren 1887 och 1900 hörde däremot till den svenska Katarina församlingen, vars kyrka finns i samma område. Där blev vi guidade av församlingsarbetaren Valerij Volodin på svenska. Katarina kyrkan är tyvärr i dåligt skick och har inte fått stöd av svenska kyrkan.

St Petersburgs centrum har sevärdheter för minst en vecka, t.ex. tsarens sommarpalats Peterhof, Peter – Paul befästningen med tsarernas gravar, Isakskatedralen, Marinskiteatern och juveleraren Faberges museum. Vi valde denna gång att besöka Eremitaget, där en kunnig guide lotsade oss till många intressanta konstverk. Förutom kultur behöver människan också föda. Vi hittade en mycket trevlig georgisk restaurang Ketinho där vi fick njuta av zakuski, vin och vodka. I centrum av staden klarar man sig bra på engelska och allmänt teckenspråk. Valutakursen är gynnsam, också om turistställena är dyrare än de som lokalbefolkningen använder. På söndag eftermiddag var det tid att återvända hem med det bekväma Allegrotåget. På vägen hem såg jag att vi åkte förbi Terijokis station. Där hade farfar på 1920-talet en stor sommarvilla, men den är för länge sedan nedbränd. Ingen orsak att söka efter den. Vid 19-tiden skildes vi på Helsingfors järnvägsstation efter en givande resa. Vart skall vi resa nästa gång?

Peter Rehnström
resande Gamlasbo

Artikeln är publicerad i Tanotorvi nr 10/2016